

A fájdalom nélküli életért

■ **Konferencia a szenvedők világnapja alkalmából**
■ **Segítség: orvosoktól, papoktól**

Mint ismeretes, a pápa február 10-ét a szenvedők világnapjává nyilvánította. Ebből az alkalomból az egész földkerekségen különböző világi és egyházi rendezvényeken emlékeznek meg azokról az embertársainkról, akiknek inség, üldöztetés és kín jutott osztályrészül.

Földrajzi hovatarozás nélkül sújtanak mindannyiunkat a betegségek, amelyeket nem egyszer szinte elviselhetetlen fájdalom kísér. Az orvosok kötelessége, hogy ezeket a szenvedéseket enyhítsék a tudomány kínálta eszközökkel, vigasztaló, emberi szóval. Ezeket a hangokat erősítik meg a maguk módján a különböző egyházak lelkészei is, igyekeznélvén erőt adni a kónok elviseléséhez.

A szenvedők világnapja alkalmából tart ma tudományos ülést a SZAB-székházban a SZOTE Baráti köre, a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesületének Alapszintű Sürgősségi Ellátási

Munkacsoportja és a Szegedi Akadémiai Bizottság. A résztvevők – köztük a négy dél-alföldi megyéből meghívott mintegy 300 háziorvos – hét tudományos előadást hallgatnak meg a fájdalomcsillapítás témaköréből.

A konferencia fővédnökének, Gyulai Endre megyéspüspöknek megnyitó szavai után a SZOTE professzorai, adjunktusok, docensek számolnak be az elviselhetetlen krónikus fájdalom kezelésének új elméletéről, a korszerű onkológiai ellátásról, a fájdalom idegsebészeti vonatkozásairól, a háziorvos fájdalomcsillapítással kapcsolatos feladatairól, lehetőségeiről, valamint a természetgyógyászat elfogadott módszereiről. (Az előadók: dr. Csillik Bertalan, dr. Csernay László, dr. Bodosi Mihály, dr. Lencz László, dr. Kertész Ágnes és dr. Morva László.) Dr. Somfai Béla s. j. atya arról szól hallgatóságának, miként nyújtható lelki vigasz – a krisztusi szempontok alapján – a szenvedő embernek.

A tudományos tanácskozáshoz kerekasztal beszélgetéssel és dr. Simon Miklós emeritus professzornak, a baráti kör elnökének zárszavával ér véget.

Ch. Á.

■ Van, aki azt mondja, tragédia, ami ebben a faluban történik. Másvalaki meg azt, kész kabaré inkább. Tudjuk jól, Madách Imre föltalálta már ennek a kettőnek a szoros összefüggését, de erősen föltételezhető, ő is nagy filozófusoktól vette az ötletet. Ha innen nézzük, filozófiailag megalapozott tragikomédia játszódik le nap mint nap.

Olyan is van, aki szégyelli magát. A mezőgazdasági államtitkár állítólag azt nyilatkozta a napokban, összesen tizenhét szövetkezet választotta csupán a teljes fölszámolást. Azért szégyenkezik az a valaki, miért kellett ebbe a tizenhétbe beleesnie az ő falujának is? Erősen hiszi.

rosszul döntött a közgyűlés,

amikor többszöri nekifutásra is ezt határozta.

Amikor a meghívást kaptam, a tehenekre licitáltak, de amikor kiértem, már a borjaknál tartottak. Előző nap elkelt az utolsó tehén is. Az utcán volt alkalmunk találkozni vele, és új gazdájával. Tiltakozott az illető még a fényképezés ellen is, annyira mocsos volt szerencsétlen jószág.

Panasz nem érheti a ház elejét, jól megadják a módját az árverésnek. Előtte mindenki föltekintette az állományt, följegyezhet a fülszámokat, bár éppen előtűnk panaszolták néhányan, a hivatalos listában nem szerepelnek azok a számok, amelyeket ők kinéztek maguknak. Közvetítettem panaszukat a hosszú asztalnál, alapos egyeztetés után kiderült, vagy megdöglött azóta a kismacskák borjú, vagy a lista készítése után született. Ezt ugyan tegnap este hivatalosan is kihirdették, de biztosan nem voltak ott azok, akik most becsapottnak érezték magukat.

Balga eszemmel azt is hittem, licitálás előtt elővezetik azt a jószágot, amely sorsáról éppen akkor döntenek, de fölvilágosítottak, ez teljesen járható utat. Mindenesetre

Dobra vert szövetkezet

Többet ér ma egy borjú, mint tegnap két tehén

Fotó: Gyenes Kálmán

tettem néhány próbát. Megkérdeztem egyik-másik licit pillanatnyi győztesét, milyen színű a borjú, de némelyiknek fogalma se volt róla.

Zsákbamacskát vett, az biztos.

Az az alapos óvatosság tehát, amelyről Mikszáth írt annak idején a kaszát vásárló paraszt ürügyén, még csak nyomokban se fedezhető föl. A szakszerű becsléssel megállapított kikiáltási ár hat-hétszeresét is eléri egy-egy jószág végső ára. Ennyire nagy lenne a vonzalom irántuk? Ennyire semmit nem ér a vagyonyjegy! Mert ha itt el nem fogy, paraszti szókimondással mindenki azt mondta, kitörülheti vele üdögumóinak legközepe. A borjú mai árán tegnap még két tehenet lehetett volna venni, noha az is bizonyatosan drága volt.

A szokványlicit itt teljesen megfordult. Mindenki megkapja a maga tábláját, de nem akkor emeli föl, amikor ráfér a kikiáltási ár, hanem fölemelve tartja. Akinek elfogyott a rávaló jegye, az leereszti, és

visszakapja az iratait. Akié tehát legtovább áll, az nyert. Hallottam, van, aki csak kibicnek száll be, de sokáig nem értettem, és senkit nem találtam, aki megmagyarázta volna. Ha jól éreztem a helyzetet, az a kibic, aki mindenáron behajtat valakit a toronymagas árba, hogy akkorra már ne indulhasson, amikor ő akar nyerni. Olyan szavakat azért hallhattam, te most ne szállj be, mert

azt akarom, ez az enyém legyen.

Megkérdeztem a törvényesség legfőbb örét, a közjegyzőt, mi a véleménye az egészről. Azt mondja, nem így kellett volna ezt csinálni, hanem meg egyezéssel. Magam is tapasztaltam, ellensége lett egyik licitáló a másiknak, noha könnyűszerrel megegyezhettek volna, ha ki nem találták volna ezt a változatot. Valaki mindjárt előhozta leventekora példás élményét, amikor a leventeoktató nem büntette meg a kihágás elkövetőjét, hanem párba állította a másik leventével. Adj neki egy

pofont! Adott. Te is adj neki, de nagyobb! Addig-addig, amíg kölcsönösen behergelődtek, és úgy összeverték egymást, a szülőanyjuk se ismert rájuk. Most hajszára ez történik, csak nem pofonnal, hanem borjával. A közjegyzőhöz azonban azért is fordultam, mert iszonyatos óráber forgott közszájon. Le se merem írni. Megkérdeztem tőle, igaz-e? A diplomácia magaskiskoláján taníthatnák a választ: nézze meg a közjegyzői törvényben! Hiába érveltem, minek kutakodnék én törvények után, amikor a legilletékesebbtől megkérdezhetem, többet nem mondtok. Ide írom inkább a nép hangját: némely borjú nem ér annyit, amennyit az árverezők kapnak pénzbeli térítésként. Mert azt mondanom sem kell, őket nem vagyonyjeggyel fizetik.

Megkérdeztem azt is, aki az egyik licitból a leghamarabb szállt ki. Azt mondja,

a gazdagabbak elviszik a szegények orra elől

nemcsak a javát, de az alját is. Bezzeg, amikor harmincöt fokos melegben dolgoztak Liliomban – az egyik határ neve –, egyik se törekedett közéjük, és akkor se kérdezte őket senki, amikor zuhogó esőben gémberegettek napokig a palántázógépen. Oda jutottam, mondta, mindig dolgoztam, de összes vagyonyjeggyel egy fejőstehenet nem vehetek. Toltuk a téusz szekerét mindig! Tibor örök panasza jutott eszembe, amikor ez csordult ki belőle: hogy menjek el lopni, hogy megéljek?

Ne csukjuk be szemünket. A Tiborcok közöttünk vannak.

Horváth Dezső

A velencei komédiák szerzőjére emlékezve

A tizenharmadik század második felének mozgalmas társadalmi átalakulásához hatékonyan járult hozzá Velence azzal, hogy lehetőséget teremtett egy szerteágazó, változatos színházi élet kialakítására. Ennek főszereplői Pietro Chiari, Carlo Gozzi, Carlo Goldoni színpadi szerzők voltak, akik olyan zeneszerzőkkel működtek együtt, mint Benedetto Marcello, Antonio Vivaldi vagy Baldassare Galuppi. A komédiaszínház a közönségtől elszakadására és a comedia dell'arte színészeinek vulgáris játékforgatóira, zafos bemondásai miatt vesztett korábbi vonzerejéből és megújításra várt. Leginkább Carlo Goldoni figyelt fel annak szükségességére, hogy az arte komédiásainak játékát, amelyet az eleve rögzített típus-szerepek körök, az ismétlődő játékforgatók, a hevenyészett cselekményvázlat, a gyakran önkényes és ízléstelen rögtönzés jellemezett, reformálni kell.

Amikor 1748-ban a Girolamo Medebach vezette társulat színházában, a Teatro Sant'Angelo-ban házi szerzőként, tehát a színház fizetett alkalmazottjaként kezdett tevékenykedni, fokozatosan vette fel a harcot a maszkok – Arlecchino, Brighella, Pantalone, Dottore-stereotíp – minden valóságától kiüresedett figurája ellen, és készítette a komédiásokat az előre megírt, szerzői szöveg előadására, valószínű színpadi alakok megteremtésére és természetesen,

Goldoni bicentenárium

Carlo Goldoni halálának 200. évfordulójára emlékeznek a Szegedi Nemzeti Színház és a József Attila Tudományegyetem közös szervezésében ma délután 5 órától a JATE BTK dékáni tanácstermében (Egyetem utca 2.). Az ünnepségen olasz vendégek is részt vesznek, jelen lesz Giuseppe Manica professzor, az Olasz Kultúrintézet igazgatója, valamint helyettese, Giuletta Del Fabar professzor, Roberto Martini, a szegedi ENSZ misszió olasz képviselője, az ENI, az Alitalia, az ICE, a Monte Paschi di Siena, az Olivetti olasz cégek magyarországi igazgatói, valamint a L'Unita, az ANSA, a La Stampa, a Corriere della Sera budapesti tudósítói, illetve a Színház Európa tanács magyar tagjai. Szegedet dr. Csirik János, a JATE rektora, dr. Ványai Éva alpolgármester és Farkas László köztársasági megbízott képviselik.

Az ünnepség után, 19 órától a Szegedi Nemzeti Színház bicentenáriumi díszelőadáson mutatja be Goldoni: Csetepaté Chioggiában című vígjátékát, Árkosi Árpád rendezésében.

(Az alábbi megemlékezés a délutáni ünnepségen hangzik el, szerzője Nyerges László Goldoni-monográfus, a Színház-történeti Intézet munkatársa.)

egyszerű színpadi játékokra. Így született meg a jellemkomédia, amelynek hiteles karaktereit a szerző a velencei városi életben, a polgári és plebejus körben végzett hosszas megfigyelés eredményeként ábrázolta és jelenítette meg a színpadon.

A közönség szívesen fogadta a köznapi valóságból jól ismert figurákat, mert Goldoni finom ironiával, élénken pergő dialógusokkal általános jellembeli fogyatékokat vett célba, a polgári erény példáit

mutatta fel, olykor városzserte ismert eseményeket idézett, tehát minden néző számára átlátható élménnyel és jól érthető tanulsággal szolgált.

Goldoni művei már életében megjelentek Magyarországon, korábban, 1759-től kezdődően, olasz és német vándortársulatok vendégszereplése révén, majd 1767 után a hazai operakultúra két fontos játékhelyén, Eszterháza és Pozsony arisztokrata színházaiiban. Goldoni nevével itt librettóíróként talál-

kozunk, és a színpadok, szövegkönyvek Joseph Haydn, Baldassara Galuppi, Niccolò Piccinni és mások operáinak előadásai kapcsán említik. A falusi filozófus, a Halászlányok, a Patikus, az Élet a holdon c. operák előadásaira a főúri család életének egy-egy ünnepi eseménye, többnyire házasságkötés adott alkalmat, és az arisztokrata ház tekintélyének erősítése céljából került sor. Az első hivatásos, magyar nyelven játszó színtársulat műsorán három Goldoni-komédia szerepelt: A tetteit beteg kismacskája, A tudákos lány, A lovag és a dáma, és a darabválasztásban első fordítóinkat – Seelmann Károlyt, Ungváry Jánost, Mátyási Józsefet – az erkölcsi jobbítás, a szórakoztatás, az elérzékenyítés és természetesen a magyar nyelv művelésének szándéka vezette. A sors különös és kegyetlen játékának tudható be, hogy amikor ezekre az előadásokra a budai Várszínházban általános érdeklődés és tetszés közepette kétszáz évvel ezelőtt sor került, Párizsban, szinte egy időben, 1793. február 6-án, elhagyatva, magányosan, nyomorúságos körülmények között halt meg Carlo Goldoni, a velencei komédiák szerzője, akiről halála kétszázadik évfordulóján, mint az európai kultúra és művészet kiemelkedő személyiségéről, szerte a világon ezekben a napokban emlékeznek meg.

Nyerges László

■ Február 10-én, 16 órától a SZOTE Baráti Köre rendezésében az „Orvostanhallgatók érdekelte tétele a jobb felkészültség megszerzésében” címmel vitát rendeznek Dux László professzor vezetésével.

Ugyanaznap 18 órától a Modern Filológiai Társaság vitaindító beszélgetést rendez Bulgakov A Mester és Margarita című regényéről; dr. Fejér Ádám és Szőke Katalin tart előadást.

A műfordítóverseny díjazottjai

Angol nyelv
7. osztály – I. díj: Szili Attila (Madách Imre Általános Iskola); II. díj: Megyeri Erzsébet (JGYTF 1. sz. Gyakorló Általános Iskola); III. díj: Szilágyi Imre (Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium és Általános Iskola).

8. osztály – I. díj: Babucs András (Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium és Általános Iskola); II. díj: Erdélyhegyi László (Madách Imre Általános Iskola, 6-6-os Deák gimnáziumi tagozat); III. díj: Megyeri Andrea (JGYTF 1. sz. Gyak. Általános Iskola).

Francia nyelv
7. osztály – I. díj: Kozma György (JATE Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola); II. díj: Nagy Nikolett (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola); III. díj: Bartha Dávid (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola).

8. osztály – I. díj: Jancsó Judit (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola); II. díj: Varga Szilvia (Makkosházi Általános Iskola); III. díj: Vass Gabriella (Rókusi 1. sz. Általános Iskola).

Olasz nyelv
7. osztály – I. díj: Mizsei Alex (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola); II. díj: Szunyogh Emese (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola); III. díj: Simon Tünde (Dózsa György Általános Iskola).

A MÁV Nevelőotthon dísztermében tegnap délután átadták a JATE Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola 1992-93-ra, a szegedi általános iskolások részére meghirdetett műfordító versenyének díjait. Az angol, francia, olasz és orosz nyelvben kiírt versenyre 23 iskolából 165 tanuló jelentkezett. A győztesek:

8. osztály – I. díj: Balázs Ildikó (Dózsa György Általános Iskola); II. díj: Piskorski Viola (Dózsa György Általános Iskola); III. díj: Tasnádi Katalin (Rókusi 1. sz. Általános Iskola).

Orosz nyelv
7. osztály – I. díj: Kovács Márton (Madách Imre Általános Iskola); II. díj: György Anikó (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola).

8. osztály – I. díj: Sipos György (Madách Imre Általános Iskola); II. díj: Labádi Ildikó (JATE Ságvári Endre Gyak. Általános Iskola); III. díj: Zádori Ágnes (Tisza-parti Általános Iskola).